עין משפם

נר מצוה

א מיי' פ"ה מהלכות מחכלות הל'

טו סמג לאוין קלו טוש"ע

י"ד סימן יד סעיף א: ב ב ג מיי שם הלי ט

[וסימן סב סעיף בו:

:סעיף

שפיף כ. ד ה מיי' פ"ב מהלכות נחלות הל' י טוש"ע

ו"מ סי׳ רעו סעיף ו:

ה ו מיי׳ פי״ל מהלכות

עשין קמד טוש"ע י"ד סי

שה סעיף כב: ז ח מיי' פ"ה

וטי׳ בהשנות ובפ"ב מהלי שאר אבות הטומאה הלכה ט סמג

בכורים הל' טו סמג

מאכלות אסורות הל' יא

לאוין קלו טוש״ע י״ד סי׳

שימה מקובצת

האי פרוזדור דהכא [h] האי פרוזדור דהכא לא הוי. נ״ב עי׳ תוס׳

בכורות דף מ"ו ע"ב ד"ה

. דאדם: **כו** וא״ת מאי פשוט

. ותר בזה מבזה. נ״ב עי

תוס׳ בכורות דף י"ט ע"ב

. ד"ה ובגסה:

רבינו גרשום

בהמה המקשה לילד כו'. כלומר מחמת קישוי הוציא עובר את

ידו מבית הרחם והחזיר ואח"כ שחטו את אמו

מותר באכילה העובר דאע"ג דהוציא ידו לא

חשוב יוצא חוץ ממחיצתו

זה כילוד אע״פ שהחזירו

ואמור כולו אט"ג דשחטו

שחיטה: מ"ט דאמר קרא

ורשר רשדה מרפה כלומר

זה כטרפה מה טרפה דאין

וו כסו כוו כוו כוו אך לה היתר אף זה אין לה היתר וטעם זה [בעינן]

לפרושי לקמן: תנינא הבא

אחר הנפלים כו'. כלומר

טוש"ע שם סעיף ו

תורה אור השלם ו. וְאַנְשֵׁי לֶדֶשׁ תִּהְיוּן לִי וּבָשָּׁר בַּשְּׁבֶה טְרֵפָה לא תאבַלוּ לַכָּלֶב תַּשְׁלְכוּן

גליון חש"ם

תום' ד"ה שליא וכו' דדילמא היינו דוקא בבהמה. עי' תשוכת פניס מאירות ח"א סימן ז:

מוסף רש"י

הוציא את ראשו. הולים העובר את ראשו בשעת שחיטת אמו, הרי זה כילוד, ואינו ניתר בשחיטת למו (בכורות מו:). **חותך** מעובר שבמעיה. שנמעי הנהמה ולא ילא מחוכה, באכילה. מומר לותו אבר באכילה וניתר בשחיטתה כעובר עלמו, יטעמא מפרש (לקמן סט:) נה.). ושאינה גופה. אלא מן העובר ונמלא בתוכה מותר (לקמן סט.). כיון שיצא בשר חוץ ושאינה גופה. למחיצתו. בגלוי כשדה שאין לו מחילה, הרי הוא כטריפה ולא תאכלו יסדווויו וח) מבשלה ימירה מסילות (מכות יח.). הבא אחר נפלים. שינה רחשו של נפל חי, כגון שהיו מחומים, חחד נפל וחחד כלו לו חדשיו, והוציא נפל כלו לו חדשיו, והוציא נפל כאשו חי והחזיכו ובא חברו וקדמו ויצא, זה האחרון בכור לנחלה, דראשון לא הפסידו, ואע"ג דראשו שהוליא הראשון חשוב לידה מעליא, מ"ט דגבי נחלה כחיב ראשית אונו, מי שלב אביו דוה עליו אם מת, בבהמה דאדם מבהמה לא יליף דבהמה לית לה פרוזדור לפני בית הרחם שלה יצא נפל שהוציא ראשו וגלוי הוא ומכיון שהראש יולא לידתו לפני שנאפינו למטן דלאו בר קיימא ואין לבו דוה עליו, ניכרת אבל אשה אין רחמה בגלוי אבל לענין כהן פטור האי חלכו נענין כיאן פטור החס ולד אחרון, דבפטר רחס תליא מילתא והרי ראשון פטר את הרחס (בכורות מו.). או בן ט' שיצא ראשו מת. והחזירו וילא, אחיו הוי בכור לנחלה דהא מתרי היי בכור כנתנה יהטת ראשון ולא חשיב שאין הלב דוה עליי, ולענין כהן פטר רחם הוא. אבל ינא בשני למט הזמ, מבניינמ האשון ראשו בן ט' חי ואח"כ החזירו ומת, בכור לנחלה נמי לא הוי זה הבא שם). שליא. של נהמה, שיצתה מקצתה. קולם . הבהמה. שחיטת קרים שמישת הפנוסה, אסורה באכילה. כולה, אע"פ שאין בה ולד, ה"ג סימן ולד באשה וסימן ולד בבהמה, כלומר מפני שהשליא סימן ולד בין באשה בין בבהמה, שאין שליא בלא ולד אלא שנימוח, יחיישינן שמא באותו מקלת שילא קודם שחינום הייה רובו של עובר וקייל יצא רובו הרי זה כילוד ואינו ניתר בשחיטת האם (ב"ק יא.). ואע"ג דלא נפק אלא פורתא, וליכא למימר כל מיחוי הולד היה שם,

נמצא חי ואם נמצא מת הרי הוא כנבלה: חותך מעובר שבמעיה. מותר. והנים החמיכה בחוכה: בשחיטתה כדיליף בגמראש מכל בבחמה תאכלו: מו הטחול ומו הכליות. של בהמה עלמה: אסור באכילה. ואע"פ שהניתו בבהמה לא הותר בשחיטתה.

בהמה המקשה לילד. בשעת שחיטה: והחזירו. קודם שחיטה:

כילוד. ותו לא מהניא ליה שחיטת אמו ולריך שחיטה לעלמו אם

מותר באכילה. ובגמרא מפרש מאן מותר: הרי זה

להכי נקט טחול וכליות משום דמידי דלא מיטרפא הוא: גבז' ואבר עלמו אסור. באכילה מאחר שינא ממחילתו הודם שחיטה ואע"פ שהחזירה הודם לכן: ובשר בשדה. כלומר חוץ למחילתו דהיינו לאויר שרחם זה הוה ליה מחיצה להתירו בשחיטה וכיון שיצא הרי הוא כטרפה ולא תאכלו. וכל מי שיש לו מחילה וילא כגון בשר קדשים שילאו נמי מהאי קרא נפקא לן (מכות דף ית.): לא אעובר. ואשמועינן דמשום יד לא הוי כילוד: אפי׳ לא החזירו נמי. דעובר נפקא לן לקמן מבהמה בבהמה אותה תאכלו: וסיפא. גופה מאי קמ"ל דהאמרת רישא תני משום סיפא: בכור לנחלה. בעינן ולד שיהא ראוי לחיות ואי לא ראוי לחיות לא מפהע את הבא אחריו מליטול פי שנים דכתיב (דברים כא) ראשית אונו מי שלבו דוה עליו יצא ולד שאינו של קיימא שאין לב אביו דוה על מותוי) אבל מפדיון הבכור פוטר הוא את הבא אחריו שהרי זה פטר את הרחם: נפל. שלא כלו חדשיו: אע"פ שילא ראשו חי. והחזירו ויצא אחיו שכלו חדשיו אין לידת הראשון מפקעתו מלהיות בכור לנחלה שאפילו נולד הנפל כולו אינו מפקיע את הבא אחריו שאין לבו דוה עליו וכל שכן אם יצא ראשו מת. והאי דנקט ראשו משום בכור לכהן נקט ליה וביליאת ראשו הוי ילוד ופוטר את אחיו מבכור לכהן: או. הבא אחר בן תשעה אפי׳ יצא ראשו של ראשון מת הויא לידת הראשון לידה ואין הבא אחריו בכור לכהן אבל הבא אחר בן תשעה שיצא ראשו חי בכור לנחלה נמי לא הוי. אלמא ראש הויא לידה: וכי פימא אשמועינן באדם. דביליאת ראשו הוי כילוד והדר אשמועי׳

שהירכים הוו לה כעין פרוזדור וחין יציאת הולד ניכרת יפה עד שיצא רובו: הא נמי סנינא. בבהמה נמי תנינא במתניתין בפירקין דראש הוי לידה דקתני שליא שיצתה מקלתה אסורה באכילה אפילו מה שהיה בפנים בשעת שחיטה לפי שהשליא סימן ולד באשה וסימן ולד בבהמה וחיישינן דלמא בההיא מקצת דנפיק יצא הראש והוי כילוד הלכך כולה אסורה דשדינן לה בתר רישא אלמא ראשו תנן דהוי לידה וסיפא דקתני החזירו לא אלטריך: ה"ה בשלמה החזירו דרישה דוקה. ולמישרי אבר גופיה איכה לתרולי סיפא דתני החזירו משום רישא אלא אי אמרת מותר דרישא אעובר קאי אבל אבר אסור דחזרה לא מהני אמאי נקט החזירו: לעולם. מותר דקתני אעובר ודקשיא לך חזרה מאי אהני למקום חתך מהניא דאם לא החזיר לריך להניח ממה שבפנים ללד החילון ולחותכו שמקום החתך הבדלת החילון והפנימי אסור מפני שהוא עומד על שפת הרחם ולא קרינא ביה בהמה בבהמה דלאו בתוכה הוא אבל החזירו א"ל לחתוך לצד פנים אלא מצמצם וחותך ומקום חתך מותר דקרינא ביה בהמה בבהמה ומשום בשר בשדה ליכא דהא לא יצא ממחילתו. והא דרב נחמן לקמן [ע"ב]: שבחוץ טמא. דילפינן בהעור

את ראשו אע"פ שהחזירו הרי זה כילוד יחותך מעובר שבמעיה מותר באכילה ימן הטחול ומן הכליות אסור באכילה זה הכלל דבר שגופה אסור יושאינה גופה מותר: ממר רב יהודה אמר רב יואבר עצמו גמ' אסור מאי מעמא דאמר קרא יובשר בשדה מרפה לא תאכלו ייכיון שיצא בשר חוץ למחיצתו נאסר תנן בהמה המקשה לילד והוציא העובר את ידו והחזירו מותר באכילה מאי לאו אאבר לא אעובר אי אעובר מאי איריא החזירו אפילו לא החזירו גמי הוא הדין אף על גב דלא החזירו ואיידי ∘דקא בעי מיתנא סיפא הוציא את ראשו אף על פי שהחזירו הרי זה כילוד תנא גמי רישא החזירו וסיפא מאי קמשמע לן דכיון דיצא ראשו הויא לה לידה יתנינא איזהו בכור הלנחלה ואינו בכור ילכהנים הבא אחר נפלים אף על פי שיצא ראשו חי או בן מ' שיצא ראשו מת מעמא דראשו מת הא ראשו חי הבא אחריו בכור לנחלה נמי לא הוי וכי תימא אשמעינן באדם וקא משמע לז בבהמה דאדם מבהמה לא יליף דאין פרוזדור לבהמה ובהמה מאדם לא ילפא דחשיב פרצוף פנים דידיה הא נמי תנינא שליא שיצתה מקצתה אסורה באכילה " כסימן ולד באשה כך סימן ולד בבהמה אי אמרת בשלמא החזירו דרישא דוקא תנא םיפא אטו רישא אלא אי אמרת לא דרישא דוקא ולא דסיפא דוקא למה ליה למתנייה כלל לא לעולם אעובר וכדאמר רב נחמן בר יצחק לא נצרכה אלא למקום חתך יהכא נמי לא נצרכה אלא למקום חתך ת"ש בהמה המקשה לילד הוציא עובר את ידו והחזירה ואחר כך שחם את אמו מותר באכילה שחט את אמו ואחר כד החזירה אסור באכילה "הוציא את ידו וחתכו ואח"כ שחם את אמו שבחוץ ממא ואסור ושבפנים מהור ומותר ישחם את אמו ואחר כך חתכו

ביציאת ראש חוץ לרחם ואין תימה על שהלשון שוה והפירוש משתנה דכי החי גוונא אשכחן בפ׳ הלוקח בהמה (בכורות דף כ.) דאמר רבי [יהושע] טינוף פוטר מבכורה דחשיב הטינוף ולד ולא הוי הבשר ההיא טינוף ולד כי האי דפ׳ המפלת (נדה דף כט.) דרוב יולדות מטנפות: שליא שיצתה מקצתה אסור באבילה. אפי׳ מה שהיה נפנים נשעת שחיטה וא״ת היכי מוכח מיניה דבראש הוי כילוד דלמא משום דגזרינן מקלמה דמהא נמי דחי לה בפ״ק דב"ק (דף יא.) דקאמר אמילחא דרבי אלעזר מאי קא משמע לן דאין מקצח שליא בלא ולד תנינא שליא שיצחה מקצחה כו' וי"ל דאם איתא דביניאת הראש לא הויא לידה לא היה ראוי לגזור כיון דבמקלתה אי אפשר בשום פעם לבא לידי חשיבות לידה ומהכא ליכא למפרך לשמואל דאמר בפ' יש בכור (בכורות דף מו:) דאין הראש פוטר בנפלים °דדילמא היינו דוקא בבהמה אבל באדם לא שמעינן מהכא דהא דקתני סיפא כסימן ולד באשה כך סימן ולד בבהמה

היינו לענין שליא דהוי סימן ולד: כםימן ולד באשה כך סימן ולד כו'. סוא״ת מאי פשוט יותר בזה מבזה וי"ל משום דתנן בנדה (דף כה.) דבאשה הוי שפיר סימן ולד לכך קאמר דאע"ג דבבהמה לא הוי שפיר סימן ולד מ"מ בשליא שוה לאשה":

ואליבא והרוטב (לקמן דף קכח:) שאבר מן החי מטמא כאבר מן הנבלה מוכי ימות מן הבהמה [ויקרא יא]: **אבפנים טהור.** שמחיים לא קבל טומאת אוכלין:

דחשיב פרצוף פנים דידיה כלומר (כיון) [הלכך] (כיון) [הלכך] דהוציא ראשו מיד חשוב כילוד וליכא (למימר) [למילף] בבהמה: הא נמי תנינא שליא שיצתה מקצתה. כלומר בהמה נמי

הבשר באכילה האבר וטעמא דהחזיר דשחיטת אמו מטהרתו אבל לא החזיר אסור והחזיר דווקא תנא סיפא הוציא ראשו אע״פ

שהחזירו הרי זה כילוד דהא בבא לא צריכא דתנינא במקום אחר כדאמרינן שליא שיצתה מקצתה אמטול רישא דווקא אלא אי אמרת לאו דרישא דווקא דפרישית הא דתנן מותר באכילה אעובר והחזיר לאו דוקא ה"ה דאע"ג דלא החזיר שמא באותו מקלת ילא ראש הולד והרי הוא כילוד (לקמן עד.). וסיפא נמי לאו דוקא היינו הוציא ראשו אע״פ שהחזירו הרי זה כילוד דתנינא במקום אחר למה לי למיתניה כלל: לא לעולם אעובר. כלומר הא דתנן החזירו מותר באכילה אעובר תגן אבל אבר עצמו אסור באכילה ואי פרכת מאי אריא החזירו אפי לא החזירו נמי לא נצרכה אלא למקום חתך אם החזיר מקום חתך מותר ואי לא החזיר מקום חתך אטור: שחט את אמו ואח״כ החזירו. אטור באכילה דאין שחיטת אמו מטהרתו דלא הוה האבר במעי אמו כי שחטה: חתכו ואח״כ שחט אמי הבשה מגע נבלה דדמי כשחתכו כמי שנוגע הנבלה בטהור כדבעינן לפרושי בגמ׳ (קספו עוב.):

החזירו וי"ל דפשיטא ליה דכיון דבלא חזרה הויא לידה כי החזירו נמי לא בהמה המקשה לילד והוציא העובר את ידו והחזירו מותר באכילה מיהוציא

בהמה המקשה. כיון שיצא בשר חוץ למחיצתו נאסר. כדדרים

דביון שיצא ראשו הויא לידה תנינא. וא״ת ודילמא אינטריך לאשמועינן

אע"ג דהחזירו הוי כילוד דמההיא דבכורות לא שמעינן אלא בלא

לקמן דומיא דטרפה דאין לה היתר: סיפא מאי קמ"ל

כלום הויא ומיהו אי לאו ההוא דבכורות לא הויא קשיא ליה אמאי איצטריך ליה למיתני החזירו דכיון דאלטריך לאשמועי׳ דיניאת ראש הויא לידה אשמועינן נמי אגב אורחיה דחזרה לאו כלום הוא אבל כוליה בבא לית ליה למיתני משום האי חידוש פורתה וזה נמי אין להקשות דהכא אנטריך לאשמועינן דאפי' מה שבפנים אסור דלרב יהודה אסור קאי אעובר והא לא שמעינן מההיא דבכורות דהא נמי פשיטא דכיון דחשיב כילוד ואפיים מה שבפנים אסור כיון שהולד שלם ובנחתך הוא דמיבעיא ליה לקמן כמו שאפרש לקמן בעזרת האל: מעמא דראשו מת הא ראשו חי בו'. תימה דהוה ליה למפרך בפשיטות מדקתני ואין בכור לכהן א״כ מכי יצא ראשו הוי כילוד וי"ל משום דאיכא למדחי מאי ראשו רובו כדדחי בפ' יש בכור (בכורות מו:)

דאמר שמואל אין הראש פוטר בנפלים ופריך ליה מהא דאין בכור לכהן ומשני מחי רחשו רובו פירוש יצח רחשו וגם יצא רובו אח״כ ופריך וניתני רובו ומשני דנקט ראשו למידק הא ראשו חי בכור לנחלה נמי לא הוי הלכך עיקר פרכיה מהאי דיוקא והוה מלי למיפרך הכא ממתני׳ דנדה דתנן (דף כח.) ילא כדרכו משיצה רוב רחשו וחיזו רוב רחשו משתנה פדחתו: אדם מבחמה לא יליף דאין פרוודור לבחמה. מסחי פרוזדור דהכא לא הוי כי ההוא דיוצא דופן (נדה דף מב:) דאמר דמכי הוליא ולד ראשו חוץ לפרוזדור הוי כילוד דאי כפרוזדור דהתם איירי הכא מה היה יכול הפרוזדור לעכב הלידה כיון שהראש חולה לו אלא פרוזדור דהתם הוא בית החילון ודהכא הוא עובי הירכים המכסים את הרחם שבין . הירכים כדפ״ה ומש״ה לא חשיב כילוד

אחר הנפלים אע״פ שהנפל הוציא ראשו חי כלומר לא היה בן ט׳ חדשים שכלו לו . חדשיו והוציא ראשו מת הו שיר ההוביא ראשר מהנ הבא אחריו בכור לנחלה דכתיב כי הוא ראשית אונו כיון דנפל לא כלו הוציא ראשו אלא מת לא חשוב ראשית אונו אלא דנפל כיון דהוציא ראשו

חי הוא היה רכור או -. ואיז לו לכהן חמש סלעים מן האחרון: דאין פרוזדור לבהמה וכיון דהוציא ראשו מיד חשוב כילוד שליא שיצתה מקצתה דאמרי׳ אין שליא בלא ולד וכיון שיצתה מקצתה ודאי עם ראשו יצאה ואסורה באכילה דיצאה

בשלמא החזיר דרישא

דוקא. כלומר הוציא עובר

א) נראה דל"ל כלומר מנינא דהוליא ראשו הו"ל לידה דאמר אדם הרא וכוי